

Nem ezért szeretem Eörsi Istvánt

Eörsi István írásai többnyire élményt jelentenek számomra. A szenvedélyes igazságkeresés, a logikus érvelés, a félmegoldások kísértésével szembeni tántoríthatatlanság átélésének lélekpezsdtítő izgalmát.

Eörsi Istvánból, a politikai fenegyerekből, a heinei küzdőmodor utánzójából, ellentáborának ismételt provokálójából elegendem van.

Már közelmúltban tett külföldi nyilatkozatával értésünkre adta, hogy önkontrollja meghibásodott, kimondott szavai súlyának és következményeinek nincs mindig, nincs egészen tudatában. Mert mi mással lehetne magyarázni, hogy a jobb- és baloldali diktatúrák rokonságát, érintkezési pontjait kiváloán ismerő Eörsi István nagy hirtelen a négy évtizedes párturalmon kéri számon a náci, nyilas fertőző góccok máig tartó rejtett, majd nyílt továbbélését a hazai társadalomban?

Amit azonban e lap február 19-i számában Két konda című versében „művel”, az kétségtelenné teszi, hogy önkontrolljának nem időleges, alkalomszerű, hanem tartós zavarával van dolgunk. Aki ugyanis képtelen tudomásul venni, hogy az olyan fogalmak, mint *nép és nemzet, Isten és család, párt és állam* nem csupán a politikai szédülés eszközei, hanem százezrek, sőt milliók tudatában, hitében,

érzelmeiben maradandó és megóvándó értéként működnek, az egyszersmind arra is képtelen, hogy saját politikai és erkölcsi felelősségérzetét megfelelő kontroll alatt tartsa. Ez kétszeresen igaz egy olyan ember esetében, aki mindmáig publicisztikai munkásságának jelentékeny hányadát a másság iránti tisztelet, a szellemi és világnézeti tolerancia megkövetelésének szentelte.

Ebben az összefüggésben nem tudom elfogadni az ilyenkor szokásos ellenvetéseket a költészet korlátlan szubjektivitásáról, a bökverselő ironiájának és arroganciájának szabadságáról. Az sem perdöntő, hogy Petőfi és Ady, Byron és Heine ott és akkor ellenfeleivel szemben mit engedett meg magának. Csupán felismerésemre, ráérezsemre hallgathatok: a „Két konda” kártékony írás. Ironiájának nyilai nagyon sok ártatlant is megsebeznek, képzettársításai elgondolkoztatás helyett alantas indulatokat gerjesztenek és tovább mélyítik a politikai táborokat elválasztó árkokat.

Ne váljunk – még egy bökvers erejéig sem – hasonlókká azokhoz, akiktől megóvni szeretnénk a társadalmi béke és boldogulás, a szabadság és emberiség útjait kereső Magyarországot.

Lócsei Pál

Két konda című versem végéről a Népszabadság szerkesztőségi és nyomdai labirintusában valahol lemaradt a dátum: 1989. szeptember 26. Pedig ebben az esetben fontos a megírás időpontja. Azóta kiderült, hogy nem bizonyultam csapnivaló jósnak. Exkádárista pártvezetők szorongatják Csurka kezét. Kádár káderei hányják magukra a keresztet, és kommunista veszélyről papolnak a nép és a nemzet nevében. Tudnak egymás viselt dolgairól, ez tartja – rőf-rőf – vissza őket.

Sajnálom, hogy Lócsei Pál neheztel rám. Sajnálom, ha olyan embereket is megbántottam, akik nem rőfögő kondatagok. Tekintettel azonban nem lehetek rájuk. Versírás közben csak arra figyelhetek, amit ki akarok fejezni. Eközben csakugyan olyan nagy költők báto-

ritanak, mint Petőfi: „Bár eddig is már a pokol fele, / Sőt több felénél pappal van tele.” Ez egy klerikális országban hangzott el, 1841. október 20-a körül. Olyan vallásos embereket is megbántottam, akik nem klerikálisak. Ez a népszerűtlen vagy rossz hírbe kevert igazság kimondásának az ára. Az efféle sérelmek okozói csak azt remélhetik, hogy a megbántottak közül a szabadságra fogékonyabbak előbb-utóbb megértik indítékaikat.

Ami pedig többi kondapárti bírálomat illeti: elment a kedvem attól, hogy válaszoljak nekik. Négyéves koromban a Margitszigeten megcsipenttem egy páva. Úvöltve rohantam utána. Anyám szerint vissza akartam csípni. Csakhogy a páva szép madár. Tiszta madár.

Eörsi István